

AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAMOK ÉS SZEREPÜK HÓDMEZŐVÁSÁRHELY ÁLTALÁNOS ISKOLÁIBAN

Nagy Judit* és Barabás Katalin**

*SZTE, BTK, Neveléstudományi Doktori Iskola

**SZTE, AOK, Magatartástudományi Csoport

Kulcsszavak: egészségfejlesztés, egészségnevelési program, egészségtudatos életre nevelés

Nemcsak számos nemzetközi összehasonlító vizsgálat, de a hazai kutatások is lesújtó képet nyújtanak a magyar lakosság egészségi állapotáról. A feltárt problémák csak több szakmai terület összefogásával oldhatók meg, amiben a szociálpolitika, az egészségügyi rendszer, valamint a média eszközei mellett az iskolának is, mint szocializációs közegnek, fontos szerep jut. E célkitűzés jegyében tette a Köznevelési törvény 2004. szeptember 1. napjától kötelezővé a pedagógiai programok egészségnevelési feladatokkal történő kiegészítését.

Jelen előadás az egészségfejlesztést meghatározó pedagógiai programok tartalmi elemzése révén nyert eredményeket mutatja be. Vizsgálatunknak e szakaszában a következő kérdésekre kerestük a választ:

- Milyen tartalmakkal tölti meg a ma iskolája, és hogyan transzformálja az egészség fogalmát nevelési feladattá?
- Milyen szerepet vállalnak fel a pedagógusok a program kidolgozása és az egészségnevelés folyamatában?

Kutatásunkban Hódmezővásárhely 11 általános iskolájában 410 pedagógus 3996 tanulót érintő egészségnevelési tevékenységét, egészségnevelési szemléletét, szemléletváltó hajlandóságát, a tanulók szociokulturális háttérét, az abból adódó egészségnevelési lehetőségeket, és az egészségfejlesztési munka hatékonyságának mérési lehetőségét kívánjuk feltárni. Az egészségnevelési programokat dokumentumelemzés módszerével dolgoztuk fel.

Megállapítottuk, hogy önmagában a programok elkészítése is nagy jelentőséggel bír, hiszen helyzetelemzésre sarkall, és a szervezeti szintű fejlesztésre is hat, cselekvési tervként funkcionál, valamint már megkezdődött az egészségtudatos magatartás módszertani alapjáról való gondolkodás. Figyelmet érdemel, hogy a programok, az egészségnevelés keretében felvállalt feladatok megvalósítására elsősorban az osztályfőnöki órákra korlátozódnak, valamint a konkrét tevékenységeket és feladatokat továbbra is főleg az iskolaegészségügyi szolgálat szakembereire bizzák. A pedagógusok gyakorlatába az „egészséges akcióprogramok” épülnek be; az egészségnevelést nem mindennapi, folyamatos és interdiszciplináris tevékenységként fogják fel. A mentálhigiéné szükségét érzékelik, de a programok csak általános alapelveket fogalmaznak meg, nem tartalmaznak egész tanéven átívelő fejlesztéseket. A szociokulturális háttéren alapuló szülői együttműködés jelentőségét kiemelik, de a megvalósításra tervvel nem rendelkeznek. Bízható, hogy az egészségi alapismeretek beépülése a tanulói magatartásba és a személyes példamutatás követelménye is célként jelenik meg.

A kutatás oktatáspolitikai jelentősége: átfogó képet nyertünk az iskolai egészség-fogalom tartalmi komponensrendszeréről, az iskolai egészségnevelési prioritásokról, a pedagógusok egészségnevelésben felvállalt szerepéről, ami további kérdőíves vizsgálatok háttéranyagául szolgálhat.